

**Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Departament Gospodarki Regionalnej**

**Informacja
dla Sejmiku Województwa Podkarpackiego
dotycząca realizacji projektu
Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0
na terenie województwa podkarpackiego**

Rzeszów, wrzesień 2024r.

Województwo Podkarpackie w dniu 16 kwietnia 2024r. podpisało umowę nr DPT/BDG-II/PTFE/18/24 na realizację projektu Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0. w ramach trzeciej edycji współpracy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z Zespołami ds. rewitalizacji w urzędach marszałkowskich.

Głównym celem projektu jest wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych, wsparcie funkcjonowania Zespołów ds. rewitalizacji działających w urzędach marszałkowskich oraz budowanie marki projektu Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0.

W projekcie założono realizację następujących zadań:

1. Wsparcie edukacyjne z zakresu rewitalizacji dla gmin i ich partnerów (w formie szkoleń w formie on-line, warsztatów i wykładów) dla władarzy gmin, przewodniczących rad gmin i pracowników gmin i ich jednostek organizacyjnych, z zakresu partycypacji społecznej (stacjonarne) dla organizacji pozarządowych, przedsiębiorców - umożliwiające zwiększenie podstawowej wiedzy w zakresie rewitalizacji i przepisów obowiązujących w tym zakresie, szkolenia specjalistyczne w formie stacjonarnej dot. rewitalizacji dla przedstawicieli gmin. Tematyka szkoleń będzie obejmować m. in. rewitalizację i partycypację społeczną, narzędzia wynikające z ustawy o rewitalizacji, kwestie związane z niebiesko – zieloną infrastrukturą, zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, mieszkalnictwa, dostępności, zwiększenia udziału interesariuszy w rewitalizacji, możliwości finansowania rewitalizacji ze środków polityki spójności w ramach każdego z obszarów. Warsztaty w formie stacjonarnej dla pracowników gmin, które posiadają gminny program rewitalizacji lub są w trakcie jego opracowania z monitorowania i oceny oraz aktualizacji gminnego programu rewitalizacji;

2. Indywidualne wsparcie doradcze z zakresu rewitalizacji dla gmin m. in. z zakresu ustawy o rewitalizacji, dostępności i partycypacji społecznej w formie indywidualnego doradztwa eksperckiego świadczonego przez ekspertów zewnętrznych oraz członków Zespołu ds. rewitalizacji;

3. Wymiana doświadczeń w zakresie rewitalizacji m.in. w formie krajowych wizyt studyjnych dla gmin które zechcą zapoznać się w praktyce z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zrealizowanymi z powodzeniem przez wybrane gminy, w tym: krajowy dwudniowy wyjazd studyjny dla przedstawicieli gmin, dwa regionalne jednodniowe wyjazdy studyjne dla przedstawicieli gmin, trzydniowa wizyta studyjna dla przedstawicieli regionów, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie w ramach sieci współpracy Regiony Rewitalizacji, cztery spotkania z rewitalizacją w regionie dla zainteresowanych gmin i podmiotów - studium przypadku, w ramach których gmina będąca gospodarzem będzie mogła przedstawić swój program rewitalizacji oraz podejmowane i planowane działania rewitalizacyjne. Zakłada się możliwość odbycia spacerów po obszarze rewitalizacji, rozmowy z członkami komitetu rewitalizacji, lokalnymi liderami i mieszkańcami, omówienie problemów i wyzwań;

4. Monitorowanie rewitalizacji poprzez utrzymanie i rozbudowę Podportalu Rewitalizacja z wykorzystaniem Podkarpackiego Systemu Informacji Przestrzennej. W ramach zadania zakłada się bieżącą aktualizację informacji w Podportalu o informacje dotyczące gminnych programów rewitalizacji;

5. Promocja rewitalizacji jako skutecznego instrumentu terytorialnego, promocja najlepszych praktyk i rozwiązań w zakresie realizacji rewitalizacji, promocja gmin prowadzących ambitną i efektywną rewitalizację poprzez m. in. przekazywanie aktualnych informacji o rewitalizacji na stronie Samorządu Województwa Podkarpackiego oraz w mediach społecznościowych, konferencję otwierającą oraz zamykającą realizację projektu. Elementem działań informacyjnych będzie także konkurs plastyczny dla uczniów lub seniorów z tematyki rewitalizacji, mający na celu upowszechnienie wiedzy z zakresu rewitalizacji;

6. Kontrola prawidłowej realizacji projektu - zgodnie z postanowieniami umowy przeprowadzenie badań sprawozdań przez biegłego rewidenta. W planach jest weryfikacja sprawozdania rocznego (za: 2024r., 2025r., 2026r.) oraz sprawozdania końcowego za 2027r., które będzie równocześnie sprawozdaniem rocznym za 2027r. Sprawozdania roczne zawierają rozliczenie wykorzystania środków dotacji otrzymanych w danym roku;

7. Wsparcie funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji. W ramach zadania planowany jest udział członków Zespołu ds. rewitalizacji w różnych formach wsparcia gmin w procesie rewitalizacji, m.in. doradztwie, wymianie doświadczeń, a także w wydarzeniach organizowanych w ramach w sieci wymiany doświadczeń zespołów ds. rewitalizacji funkcjonujących w innych regionach (dot. działań, których organizatorem jest bezpośrednio Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, ale także podmioty partnerskie tj. Narodowy Instytut Dziedzictwa, inne regiony). Zakłada się również przeprowadzenie szkoleń bądź prezentacji dot. rewitalizacji np. dla rad gminy czy komitetów rewitalizacji, mieszkańców i partnerów społeczno - gospodarczych przez Zespół ds. rewitalizacji. Ważnym elementem wsparcia Zespołu będzie podnoszenie kompetencji członków Zespołu poprzez szkolenie dla całego Zespołu na początku realizacji projektu oraz szkolenia indywidualne, które będą wynikały z potrzeb poszczególnych osób w zakresie realizacji zadań Zespołu. Zgodnie z Zarządzeniem nr 39/2024 Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie składu i zadań Zespołu ds. rewitalizacji, w skład Zespołu ds. rewitalizacji (obecnie 9 osób) wchodzi pracownicy Urzędu Marszałkowskiego (5 osób z Departamentu Gospodarki Regionalnej i 2 osoby z Departamentu Rozwoju Regionalnego) oraz pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie (2 osoby). Większość osób wchodzących w skład Zespołu ds. rewitalizacji było zaangażowanych przy wcześniejszych projektach. Zespół ds. rewitalizacji w województwie podkarpackim został powołany Zarządzeniem 95/2025 Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 28 grudnia 2015 r.

8. Regionalne Granty na Rewitalizację na które w projekcie Województwo Podkarpackie planuje przeznaczyć kwotę 3.8 tyś. zł. Granty są nowym instrumentem wsparcia, których celem będzie wsparcie potencjału partnerów spoza administracji w celu zwiększenia ich udziału w realizacji polityk rozwoju na poziomie regionalnym i lokalnym oraz wsparcie gmin w realizacji działań związanych z zaangażowaniem społeczności lokalnej, interesariuszy rewitalizacji oraz partnerów społeczno - gospodarczych na etapie wdrażania gminnego programu rewitalizacji.

Cele szczegółowe: wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją (na obszarze rewitalizacji objętym gminnym programem rewitalizacji); poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych

rozwiązań problemów społecznych; pobudzenie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji objętego gminnym programem rewitalizacji w sprawy lokalne; zachęcenie mieszkańców obszaru rewitalizacji objętego gminnym programem rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego; zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich; wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym; wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów, w tym dziedzictwa kulturowego; wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej, które będą służyły budowaniu relacji pomiędzy członkami danej społeczności. Granty będą przyznawane gminom realizującym projekty samodzielnie albo gminom realizującym projekty w partnerstwie z jednostkami organizacyjnymi gminy, w szczególności: publicznymi placówkami oświatowymi np.: przedszkolami, szkołami podstawowymi, liceami, technikami, szkołami zawodowymi, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami kultury, sportu i rekreacji, bibliotekami jak również fundacjami, stowarzyszeniami, spółdzielniami socjalnymi, organizacjami pozarządowymi, bez względu na posiadanie statusu organizacji pożytku publicznego, zarejestrowanymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Gmina będzie odpowiadać za prawidłową realizację projektu.

Dopuszczalne typy interwencji w ramach grantów zakładają mini-projekt społeczny o max. wartości 150 tys. zł. Pula środków na ten rodzaj projektu wyniesie 800 tys. zł oraz mini-projekt zintegrowany czyli projekt obejmujący działania miękkie/społeczne i inwestycyjne – projekt o max. wartości 300 tys. zł. Wydatki majątkowe na drobne inwestycje nie mogą przekroczyć 50% wartości projektu i kwoty 150 tys. zł. Celem projektów zintegrowanych jest wprowadzenie małych zmian w przestrzeni które wspomogą zmianę społeczną na obszarze rewitalizacji. Pula środków na ten rodzaj projektu wyniesie 3 mln zł.

Będą stosowane obligatoryjne kryteria wyboru projektów, które Województwo Podkarpackie zastosuje przy wyborze projektów tj.: projekt wynika z obowiązującego (na dzień składania wniosku) gminnego programu rewitalizacji (kryterium dostępowe) oraz kryteria premijące beneficjentów lub partnerów w projektach, którzy uzyskali certyfikat dostępności.

W 2025 r. planuje się przeprowadzenie spotkania informacyjnego dla potencjalnych grantobiorców. Zakłada się udział 150 uczestników. Spotkanie będzie przeprowadzone przez członków Zespołu ds. rewitalizacji.

Całkowita wartość projektu dla Województwa Podkarpackiego wynosi 5 mln PLN.

Źródło finansowania to środki unijne w ramach programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (79,71%) z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Budżetu Państwa (20,29%)

Okres realizacji projektu: styczeń 2024 – grudzień 2027.

Na podstawie Regulaminu konkursu grantowego Zarząd Województwa Podkarpackiego na początku w 2025 r. ogłosi nabór projektów. Planowany termin realizacji projektów to lata od 2025 do 2027. Po wyborze projektów członkowie Zespołu ds. rewitalizacji oraz pracownicy Departamentu Gospodarki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Podkarpackiego, którzy zostaną zaangażowani w rozliczanie grantów, zorganizują indywidualne spotkania z grantobiorcami poświęcone realizacji i promocji projektu oraz rozliczeniu grantu.

Zgodnie z wymogami projektu Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0. w Podkarpackiej Wojewódzkiej Inicjatywie Rewitalizacyjnej zostały określone następujące wskaźniki:

- wskaźniki obligatoryjne:

- 1) liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów – 1120 osób.
(W realizację wskaźnika nie wlicza się członków Zespołu ds. rewitalizacji, pracowników Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie.)
- 2) Liczba udzielonych dotacji na realizację projektów wzmacniających potencjał beneficjentów - dotyczy Regionalnych Grantów na rewitalizację – 18 szt.

- wskaźniki dodatkowe:

- 1) Liczba gmin objętych formami szkoleniowymi - 80 szt.
- 2) Liczba przeprowadzonych spotkań edukacyjnych/szkoleniowych - 10 szt.
- 3) Liczba gmin objętych wsparciem doradczym - 20 szt.

Działania zrealizowane oraz planowane do zrealizowania w 2024r.

1. W dniu 20 czerwca 2024r. w Best Western Plus Hotel Rzeszów City Center odbyła się konferencja otwierająca projekt pn. Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0. W konferencji udział wzięli przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie, gmin województwa podkarpackiego, członkowie Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmioty zainteresowane tematyką rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział łącznie 44 osoby.

2. W dniach 9-11 lipca 2024r. odbyło się szkolenie z zakresu rewitalizacji dla Zespołu ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Program szkolenia obejmował m.in. zagadnienia z ogólnej wiedzy o rewitalizacji, rewitalizacja w świetle programu FEP 2021-2027 oraz rewitalizacja jako specyficzny rodzaj Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT), w jaki sposób powinna być dokonywana zmiana gminnego programu rewitalizacji, aspekt przestrzenny w planowaniu strategicznym, szczególne znaczenie partycypacji społecznej w procesach rewitalizacyjnych, monitoring i ewaluacja procesów rewitalizacji. Każdy z 8 uczestników szkolenia otrzymał certyfikat ukończenia szkolenia.

3. W dniach 12, 16, 18, 23, 30 lipca 2024r. przeprowadzone zostały szkolenia on-line w zakresie rewitalizacji i partycypacji społecznej, które umożliwiły poszerzenie podstawowej wiedzy w zakresie rewitalizacji i gminnych programów rewitalizacji oraz przepisów obowiązujących w tym zakresie. Szkolenia skierowane były do wóldarzy gmin, przewodniczących rad gmin i pracowników gmin. Łącznie w szkoleniach wzięło udział 95 osób.

4. W 2024 r. planowane są dwa szkolenia stacjonarne dotyczące rewitalizacji i partycypacji społecznej, jedno dla wóldarzy gmin, przewodniczących rad gmin oraz

pracowników gmin (planowany termin 30 września 2024r.), drugie dla organizacji pozarządowych i przedsiębiorców (termin realizacji planowany jest na 5 listopada 2024r.).

5. W dniach 11-12 września 2024r. odbyła się wizyta studyjna dla gmin województwa podkarpackiego. Celem wizyty było poznanie zrealizowanych z powodzeniem działań rewitalizacyjnych stanowiących ważne źródło informacji i inspiracji oraz wymiana doświadczeń z uczestnikami wizyty. W wizycie studyjnej uczestniczyli samorządowcy m.in. burmistrzowie, wójtowie, sekretarze i pracownicy gmin województwa podkarpackiego - 44 osoby, przedstawiciel Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie, członkowie Zespołu ds. rewitalizacji.

Planowana jest również wizyta studyjna dla Zespołów ds. rewitalizacji z województw w ramach sieci współpracy Regiony Rewitalizacji. Celem wizyty jest poznanie zrealizowanych z powodzeniem działań rewitalizacyjnych stanowiących ważne źródło informacji i inspiracji oraz wymiana doświadczeń z uczestnikami wizyty, tj. przedstawicielami 16 regionów kraju i członkami Zespołu ds. rewitalizacji województwa podkarpackiego. Zaplanowano udział w wizycie studyjnej dla 40 osób.

6. 10 września 2024r. rozpoczęła się realizacja wsparcia doradczego z zakresu rewitalizacji dla gmin z terenu województwa podkarpackiego. W ramach tej usługi udzielane jest bezpłatne, indywidualne doradztwo eksperckie z zakresu rewitalizacji dla pracowników danej gminy, która o nie wystąpi. Celem usługi jest podniesienie świadomości oraz wzmocnienie zdolności samorządów do stosowania ustawowych narzędzi rewitalizacyjnych, a także uwzględniania tematyki dostępności w przygotowywaniu i realizacji projektów rewitalizacyjnych zgodnie ze standardami określonymi w Programie Dostępność Plus 2018-2025.

7. W ramach działań informacyjnych w IV kwartale 2024r. planowany jest także konkurs plastyczny dla uczniów lub seniorów z zakresu rewitalizacji, mający na celu upowszechnienie wiedzy z zakresu rewitalizacji.

8. 9-10 września br. odbyło się spotkanie w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich regionów na którym m.in. omówiono zagadnienia związane z udzielaniem Regionalnych Grantów na Rewitalizację, realizacją projektów przez poszczególne województwa, a także udzielaniem zamówień publicznych w ramach projektu.

Załącznik:

1. Harmonogram wsparcia edukacyjnego z zakresu rewitalizacji dla gmin województwa podkarpackiego